

GLASOVA Panorama

KRANJ, 6. aprila 1963

STEVILKA 14

Skala v Kokri

Včeraj dopoldne se je v bližini novega kokrškega mostu odlomila velika skala, ki je ob velikem hrušču padla v reko Kokro. Skala je bila velika kot majhna hišica. Ob tem plazju je odneslo tudi del vrta lastnice Emerjeve, ki je bil že obdelan.

Poštar Ni prostora na cestah v Kuvajtu na kolesih

Poštari na svetu in tudi pri nas opravljajo vsak dan težje delo. Breme, ki ga morajo vsak dan raznositi včasih doseže težo 20 kg ali pa še več. Neprestana hoja po stopnicah navzgor in navzdol. Švedska pošta je pred kratkim poskušala s posebno pripravnimi trikolesi. Trikolesa so razdelili poštarjem v Stockholmu in Malmöju. Raz-

Motorna vozila imajo povsod na svetu navdušene oboževalce. Toda nikjer na svetu ni avtomobil tako oboževan kot v mali arabski kneževini v Kuvajtu. Za ljudi v tej majhni in bogati deželi je avtomobil veliko več kot samo prometno sredstvo, za njih je avtomobil zabava in zadovoljstvo. V tej pusti pokrajini, ki je zaradi nafte postala bogata, je ves prosti čas prepuščen avtomobilu. Ljudje preživijo ure in ure za volanom. Dvestotisoč prebivavcev mesta Kuvajt ima 44.000 vozil in je v tem mestu pravzaprav gostota avtomobilov največja na svetu.

Pešci v najbolj kritičnih urah skoraj več ne morejo prečkati ceste. Vsak dan se pripeti več smrtnih nesreč. Krivulja prometnih nesreč pa neprestano raste.

SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI

Malce nenavaden naslov, toda povsem resničen. Morda mi BOZIDAR BENEDIK (1911) ob svoji skromnosti le ne bo preveč zameril, da ga tako imenujem? Bilo je slučajno srečanje, vendar pristržno. Pogovor o cestah, ki jih je letošnja zima tako prizadela, se je prelil v kar prijetno kramljanje, čeprav na njegovem delovnem mestu — na cesti. Moja poklicna zvedavost in njegova dobrodušna zgovornost sta namreč botrovali zgornjemu naslovu.

Cestar je bil že med vojno, vse do 13. junija 1943. leta, ko ni več zdržal in se pridružil borcem loškega odreda. Kmalu se je znašel pred osebjem partizanske bolnice »Franja« nad Cerknem. Takrat sta bili le dve baraki... Zalostni, trpki, pa tudi lepi dogodki in trenutki tistih dni polnijo Božov spomin. In vse kar je tistikrat občutil je povročilo, da je osedlal Pegaza in se začel vzpenjati na Parnas. Po vojni se

Cestar in pesnik

je spet posvetil cestam. Danes z vso ljubeznijo skrbi za 2 km in 600 metrov dolgi odsek ceste II. reda, med Dolenjo vasjo in Selcami, v Selški dolini. Vsa leta po vojni je na tem odseku menjal štiri »gospodarje«, toliko je bilo namreč reorganizacij.

● Koliko pesmi pa ste napisali?

»Ni jih dosti, da bi se z njimi hvalil. Stevilo se vrtilo okoli 10. Veste viharni vojni časi in poveljna obnova domovine mi nista dopuščala, da bi se bolj poglobljal v verz. Takole, če sem kdaj pa kdaj v družbi s prijatelji, brž sestavim kakšno. Ni dolgo, ko sem jo na račun letošnje vrazje zime in cest.«

● Pravite, da vas na bolnico »Franjo« vežejo spomini...?

»Nekega dne so prinesli težko ranjeno partizanko. Rotla nas je, naj ji damo orožje, da si vzame življenje, zakaj imela nas je za »raztrgance« in ni hotela verjeti, da smo partizani. Čez dva dni nas je spoznala po tovarštvu...«

● In vaš prosti čas, vaš konjiček?

»Pred nekaj leti, ko sem bil še mlajši, sem zelo rad hodil po odrskih deskah. Igral sem v KUD »Janez Luznar«. Danes pa, če le morem, če imam čas, osedlam 50-kubičnega konjička za krajši ali daljši izlet. Rad poslušam glasbo. Naj dodam: v nepozabnem spominu mi bo ostal obisk v ljubljanski operi, ko je bil na sporedu »Trubadur«. In: na avdiciji »Pokaži koj znaš« na RTV sem bil sprejet, vendar za nastop na oddaji nisem prišel na vrsto, ker je prej odpeljal avtobus proti domu«

STANE SKRABAR

položenje poštarjev se je zboljšalo. Videti je, da se švedska pošta s tem udarila »žebelj po glavi«. Pričakujejo, da bodo dobili za pismo- noše tudi ženske, ki so se do sedaj temu poklicu izmikale. Do sedaj je bil ta poklic za ženske preveč naporen.

Tudi pri nas bi bilo dobro razmisliti, kako bi poštarjem olajšali težko delo. Vidimo jih včasih osedlane kot tovarne meze. In na koncu zbolijo vsi zaradi »krčnih žil«.

Spalni voz na slepem tiru

Skopje, marca 1963.

Spalni voz, ki stoji na slepem tiru na železniški postaji v Skopju vsak dan ob 22.03 priključijo na ekspresni vlak »Tauern-express«, ki nato odpelje potnike proti Beogradu.

Po navadi potniki že zgodaj pridejo na postajo in sprevoznik spalnega voza je tokrat lahko kmalu izobesil napis »Zasedeno«. Nekoliko pred običajnim prihodom vlaka so sporočili, da ima vlak, ki prihaja iz Grčije neomejeno zamudo. Potniki, med katerimi je bilo največ poslancev, so se pozanimali, kaj to pomeni in kmalu legli v postelje v prepričanju, da so bodo drugi dan zbudili v Beogradu.

Toda spalni voz je ostal na slepem tiru. Ko so se zjutraj zbudili so videli, da stojijo na istem mestu in da se vlak ne premika. Poskakali so iz postelje in ugotovili, da so še vedno v Skopju.

Kaj se je zgodilo. Vlak so zaradi trčenja dveh tovornih vlakov zadržali v Grčiji. Na železniško postajo v Skopje je privozil šele okoli poldneva naslednjega dne. Potniki pa so noč zastonj prespali v spalnem vozu.

Dva kanclerja in en podkancler igrajo v avstrijskem političnem življenju še vedno prvo violino. Na sliki Pittermann, Raab in Gorbach

Pogajanja med avstrijskima strankama za sestavo vlade

Avstrija ima spet ministre

Maratonska pogajanja — najdaljša v strankarski kroniki te alpske države — so se naposled končala s sestavo nove vlade. V bistvu je ostalo vse po starem: socialisti so zadržali svoje položaje, ljudska stranka pa ni uspela izpodrinuti svojih nasprotnikov z važnejših položajev v vladi in se je morala zadovoljiti s Pirovo zmago. Namesto mastne kosti v zunanjem ministertvu so dobili novoustanovljeno ministertvo za zunanjo trgovino, da bi bili pač potolaženi.

Trd oreh

Pogajanja za sestavo skupne vlade med avstrijskimi socialisti in ljudsko stranko so se začela kmalu po jesenskih volitvah. Glavni stan obeh avstrijskih strank na Koroški cesti na Dunaju je bil od 30. novembra lani prizorišče »trdih« pogajanj. Socialisti so se krčevito borili, da bi zadržali svoje položaje v vladi, ljudska stranka, ki je na jesenskih volitvah dobila 5 sedežev več kot socialisti, pa se je na vse kriplje trudila, da bi izrinila socialiste iz zunanjega ministertva. Okoli tega zelo važnega položaja v vladi se je bila glavna bitka. Ljudska stranka meni, da je njena volilna zmaga posledica izdeljnega odnosa do Skupnega tržišča in postop-

nega vključevanja Avstrije v to gospodarsko skupnost. Ljudska stranka je zaradi tega nujno želela pridobiti zunanje ministertvo v svoje roke, ker bi tako lahko pristop hitreje in boljše pripravila. Socialisti pa, kot je znano, posebno še »grešni kozel« Bruno Kreisky, imajo do tega vključevanja določene pomisleke.

Dva tabora

Socialisti so si razgovore takoj na začetku olajšali z razdorom med dvema skupinama v ljudski stranki. Na eni strani so se zbrali nekdanji kanclerji Figl, Raab in Gorbach, na drugi strani pa je bil »železni Hermann«, generalni tajnik stranke Withalm in

mlajši voditelj. Withalm je kmalu po volitvah izjavil, da bo uničil »raj« avstrijskih strank in po 39 letih postavil v Avstriji demokracijo na noge brez pomoči avstrijskega parlamenta. Proti takšnemu kennedyjekemu vplivu so se postavili trije stari kanclerji, ki so naposled

Withalma spravili v kozji rog. Pomagala jim je gripa. Ko je Withalm zbolel, ni bilo treba dolgo čakati na sporazum. Prej je namreč večkrat, ko se je pomirljivi kancler Gorbach s socialisti že sporazumel, Withalm zapretel z ostavko in s tem ogrožal enotnost stranke.

Rekli so...

»Kruta je ironija, da so najmanjši delčki materije postali tirani vsega sveta.«
Albert Schweitzer, švicarski znanstvenik

»Če ne uspemo, da bi prišlo do prepovedi jedrskih poskusov, jih bomo imeli namesto štirih deset, leta 1975 pa petnajst ali dvajset.«
John Kennedy, ameriški predsednik

»V svetovni politiki vlada visoka konjunktura za kozmetičarke; vsak bože, da obvaruje svoj obraz.«
Stewart Olson, ameriški komentator

»Postal sem tako nervozen, ko venomer prebiram v časopisju o nevarnosti raka med kadivci, da sem

skenil, da preneham z branjem.«

Cony Ford, ameriški komik

»Danes je za vse potrebno čimmanj časa in čimveč denarja. In to imenujemo napredek.«
Frank Sinatra, ameriški pevec

»Pogosto sem videl dresirane leve in tigre, toda še nikoli nisem videl dresiranega metulja.«
Thornton Wilder, ameriški književnik

»Slavne matematike lahko zelo hitro spoznamo: največkrat se obnašajo tako, kot da ne bi znali šteti do deset.«
Fernandel, francoski filmski igralec

»Pešci so danes v večji nevarnosti kot beroji v antični dobi.«

Papež Janez XXIII, poglavar Vatikana

GLOBUS

Dve opravili

Dvainsedemdesetletni general Eisenhower, bivši predsednik ZDA, je pred kratkim v nekem razgovoru z novinarji omenil dve opravili, ki se jih je moral privaditi po izselitvi iz Bele hiše. — Dve stvari se je general moral na novo priučiti: polskati sam številko v telefonskem imeniku in voziti avtomobil.

Avtoqram veleposlanika

Petinpetdesetletni sovjetski veleposlanik v Parizu je doživel pred kratkim usodno zamenjavo. Ko je obiskal operno predstavo Musorgskega »Boris Godunov« v reiški operi, ga je med odmorom v operni veži zaustavil neki gledavec z besedami: »Slišal sem vas v vlogi meniha in moram reči, da ste mi zelo ugajali«. Po teh besedah je zaprosil za avtoqram. Vinogradov mu je željo izpolnil.

Papež ne grize

Po vrnitvi iz Rima je svaki premiera Hruščova Adžubej izjavil: »Papež ne grize, pa tudi mi Rusi ne grizemo, zato ni nobenega razloga, da Hruščov med svojim obiskom v Rimu ne bi obiskal tudi Vatikana in se sestal s papežem.« Adžubeja je »večno mesto« tako navdušilo, da je proti vsem pravilom zmetal nekaj kovancev v rimske fontane, kar pomeni, da se mu bodo želje morda izpolnile.

Sporno zunanje ministertvo

Mlada struja v ljudski stranki je kot pogoj za sodelovanje s socialisti postavila premestitev Kreiskega in zunanjega ministertva. Ta položaj bi naj zasedel novi mož iz ljudske stranke. Mladim ni bilo več treba do skupne vlade s socialisti, ki za tri stare kanclerje še vedno pomeni najboljšo obliko avstrijske ureditve. Upokojen kancler Figl je mladim kmalu porezal rogove, ko je izjavil: »Ali delajo pri nas politiko kanclerji ali mladi fantje?«

Socialisti na čelu s podkanclerjem Pittermanom si zaradi tega niso delali velikih skrbi. Njihova taktika je bila ista kot pred leti. Čakali so, da se nasprotniki naveličajo in popustijo. To so na koncu tudi dosegli. Odločitev je padla kot zrela hruška z drevesa. Sporazum je pripravil stari kancler Raab. Kreisky je zadržal svoj sedež v zunanjem ministertvu, ljudska stranka pa je dobila novo ministertvo namenjeno zunanji trgovini in razgovorom s Skupnim tržiščem.

Raab je tako še enkrat rešil koalicio dveh strank, tako da sta ostala ovca cela in volk sit. Maratonska pogajanja, ki so se vlekla več kot tri mesece, so se tako končala po stari razdelitvi vladnih stolov.

Zapisi s potovanja v KANADO

Spominov in vtisov s tega prijetnega potovanja je pravzaprav vsak dan več. Mimogrede se človek spomni tega ali onega. Dovolj je bilo zanimivosti in posebnosti, ki so za nas Evropejce res posebnosti. Daljave, ravne ceste, zamrznjena jezera, načrtno razvita mesta, gledališča za 2.800 gostov, osemstiridesetstozno kegljišče...

Človek se pelje 60, 100 in tudi več kilometrov, pa ne vidi hiše, naselja. Dežela je malo obljudena. Dva prebivavca na kvadratni kilometer. Večja mesta so oddaljena drugo od drugega tudi po več 100 kilometrov. Ljudje se poslužujejo letalskega prometa, ker sicer izgubijo za potovanje preveč časa. To je močno razvito. Z vlaki, kot so nam povedali domačini, bolj malo potujejo. Več z avtobusi in osebnimi avtomobili. Toda v Kanadi skoraj ni videti majhnih potniških avtomobilov, s kakršnimi so preplavljene ulice evropskih mest. Tu pa tam kak »volkswagen«, sicer pa večina velike limuzine ameriškega izvora. Kaj boš v Kanadi z majhnim vozilom na tako dolgih relacijah!

Moškim ni dovoljeno

V mestecu Banff je tudi večja pivnica pive. Tam velja poseben red. Za moške, ki pridejo sami, brez ženske družbe, je prostor na levi strani. Če je v moški družbi vsaj ena ženska, se lahko usedejo za mizo, na desni strani, kamor imajo ženske tudi same vstop. Ne smejo pa na moško stran, niti v moški družbi. Pivnica je odprta vsako popoldne z enournno prekinitvijo ob 18.30. Tujec se v začetku niti ne znajde in kar nerodno mu postane, ko mu povedo, da se tu lahko usede le, če je v ženski družbi. Pa drugo presenečenje! Naročiš pivo, natakar postavi pred vsakega po dva kozarca. Kako to? Se spogledujemo. Pojasni nam znanec. Tu veljajo predpisi, da nihče ne sme imeti pred seboj več kot dva kozarca — polna ali prazna. Natakarji tekaajo ves čas po pivnici, pobirajo prazne kozarce in nosijo polne. Ko izprazniš prva dva, lahko dobiš druga in tako se nadaljuje. Znanec nam je pojasnil, da je v pivnici Alberti glede točenja alkoholnih pijač več strogih predpisov. Tako je tudi z našim pivom. Če vstopi neke vrste inspekcija in dobi na mizi pred gostom več kot dva kozarca, sta natakar in lastnik lokala kaznovana. Zanimivo pri tem je, da zaradi tega ne popijejo nič manj piva. Bolj ko se bliža čas prekinitve točenja, bolj ljudje pijejo. Imel sem občutek, kot da tekmujejo, kdo ga bo popil več ali pa da je to zadnja prilika. Najhujše je od 18. ure do 18.30. Kot da ne bodo nikdar več točili pive. Pivnica je polna in natakarji se znojijo od tekanja.

Po eni uri prekinitve točenja, morajo gostje izprazniti lokal, ponovno točijo in to do 23. ure. Spet se ponavlja ista »melodija«.

Tudi v vlaku, v avtomobilu ali na vrtu pred svojo hišo ne smeš uživati alkohola. Vsaku pro-

Jugoslovanska smučarska reprezentanca, ki je sodelovala na svetovni novinarski preizkušnji v Banffu v Kanadi. Vsi nosijo značilne indijanske klobuke

Točilna miza za oba spola

vinca pa ima svoje predpise. Tako v sosednji Saskatchewan lahko v vlaku piješ žgane pijače ali vino. Ko prideš na mejo, ti ga enostavno odvzamejo. V Alberti prodajajo alkoholne pijače le določene trgovine. Tu dobiš tudi slivovko, ki velja okrog 7 dolarjev. Toda piješ jo (kakor ostale žgane pijače) lahko le doma, v stanovanju ali v določenih lokalih...

V Kanadi živi namreč še mnogo Indijancev, ki radi uživajo alkohol, popivajo in potem počenjajo neumnosti, ki se včasih tragično končajo. Prav zaradi tega so tudi strogi predpisi. Toda Indijanci si pomagajo s kuhanjem žganja iz vseh mogočih stvari, pa tudi kolonjska voda jim pride prav.

Čeprav je Banff turistično mesto, ob nedeljah ni odprt niti en lokal, ne kavarna, ne oštilna. Le v cerkvi so vrata odprta...

Preko železniških tirov z odprtimi vrati

Na vozniki z avtobusi smo večkrat prečkali tudi železniško progo. Ni zapornic, niti posebnih znakov. So pa disciplinirani vozniki. Vsak se je, preden je prečkal progo, ustavil, pogledal na levo in desno, če je pristo in nato je preden je zavožil prek tirov, odprl se vrata avtobusa. Tak je predpis. Zares je bilo to nekaj novega.

Calgary, mesto z okrog 190.000 prebivavci

Pred vrnitvijo v domovino so nam razkazali še mesto Calgary. To je precej veliko mesto. Okrog 80 odstotkov prebivavcev prebiva v enodružinskih hišah, ki so postavljene v lepem zaporedju bodisi v polkrogu, v ravnih črtah ali v obliki drugih geometrijskih likov, kar daje mestu, zlasti ko ga opazuješ z letala, poseben čar. Tudi hišice so prijetne, nekatere

so kot iz pravljice. No, ne manjka seveda tudi skromnejših in revnih hišic.

Bili smo tudi na obisku pri našem izseljencu Radmaniču. — V Kanadi živi že 35 let. Ko je zvedel, da smo v Calgaryju, je ves dan tekal z avtomobilom za nami, da bi nas povabil na kratek razgovor. Posrečilo se mu je šele zvečer, pri večerji. Radi smo se odzvali vabilu in se »vkrcali« v njegovo »barko«. Na njegovem domu smo se pogovarjali o tem in onem. Zgradil si je prijeten dom... Zanimalo nas je, koliko ga je veljal. Zastal vam bo dih — 26.000 dolarjev. To je v našem denarju okrog 20 milijonov dinarjev. Toda za ta denar bi pri nas zgradil najmanj štiri take hiše. Dolgo je hranil in zlagal zrno do zrna. Povedal nam je, da je še pred 11 leti imel 11 tisoč dolarjev dolga. Po poklicu je mehanik in je zaposlen v delavnicah za popravilo električnih lokomotiv. V dvournem razgovoru v njegovem družinskem krogu, ki se mu je pridružil še njegov prijatelj, tudi izseljenec, smo dobili skromno sliko o tamkajšnjem življenju, ki je trdo in neizprosno. Le pogumni, delavni, iznajdljivi in zdravi si lahko hitreje utirajo pot v boljše življenje. Kdor moče delati, zanj ni mesta.

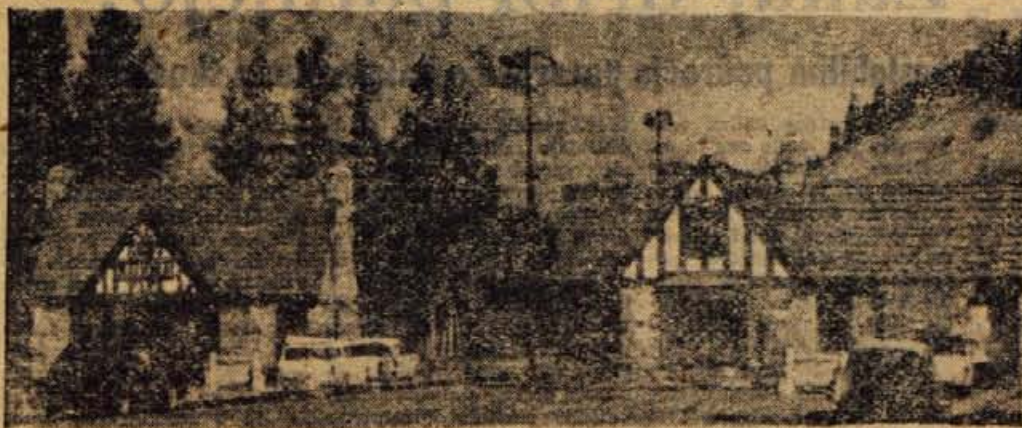
Srečna dolina

Preden smo prišli v mesto, smo zavili kilometer ali dva dalec na levo in se ustavili pred vhodom z napisom: »Happy valley«. To je kraj številnih zabavnih in športnih igrišč za otroke in odrasle in z velikim zimskim bazenom za kopanje. Vstopili smo... Naslednji obisk je veljal gledališki hiši, ki je bila dograjena 1955. leta. V njeni dvorani je prostora za 2.300 gledavcev. Čeprav oder ni zgrajen po najnovejših dognanjih, so dvorana in ostali prostori zlasti pa zgradba kot celota nekaj impozantnega. Posvečena je obletnici ustanovitve province Alberta.

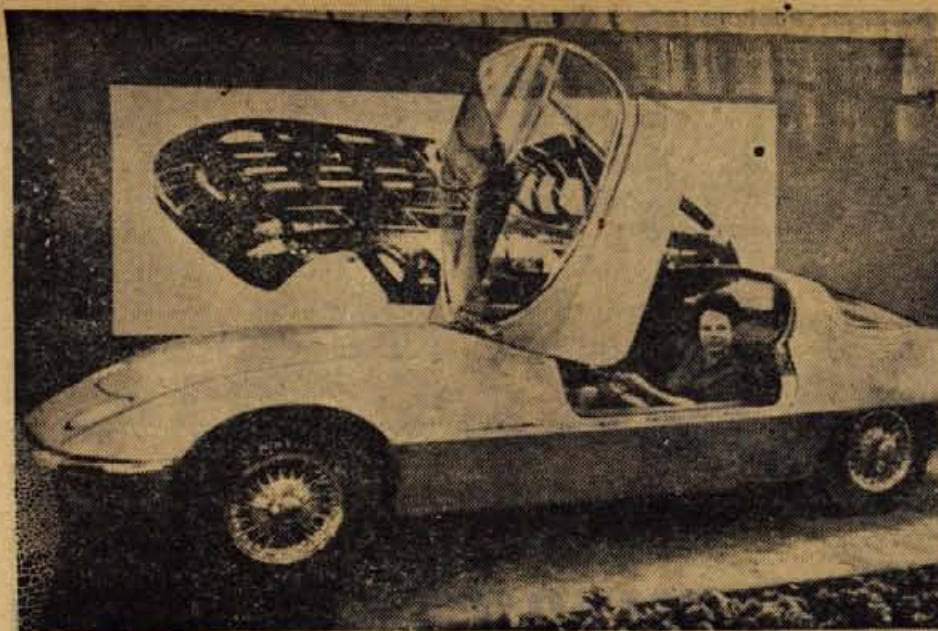
Obiskali smo tudi akvarij in eno izmed 28 velikih samopostrežnih trgovin. Čeprav je bila nedelja, so jo odpyli. Notranja ureditev, svetloba in velikost zaslužita občudovanje. Sledil je ogled velikega 48 stoznega kegljišča. Zgradba stoji na stebrih. Med njimi je urejeno parkiranje. Kegljanje je tam priljubljeno. Vse steze so so bile zasedene. Seveda so nam jih pet takoj odstopili, da smo tudi mi poizkusili. Sistem kegljanja je pri njih drugačen. Imajo samo prvih pet kegljev, ki se postavljajo s pritiskom na gumb. Tam je tudi dosti prostora za goste in velik bife. Pokazali so nam še veliko pokrito kegljišče z umetno ledeno ploskvijo za kegljanje na ledu. Skratka, skoraj vsi objekti so novi, razsežni in sodobno urejeni.

Naše gostovanje smo zaključili z večerjo v veliki dvorani športov, kjer so nas pozdravili domačini in značilna škotska godba. Godbeniki so bili v krilih z velikimi perjancami na glavah in v razkošnih uniformah. Pod pazduho so stiskali neke vrste mehove in pihali v piščali. Dali so nam še nekaj prospektov in razglednic ter stisnili roke v slovo.

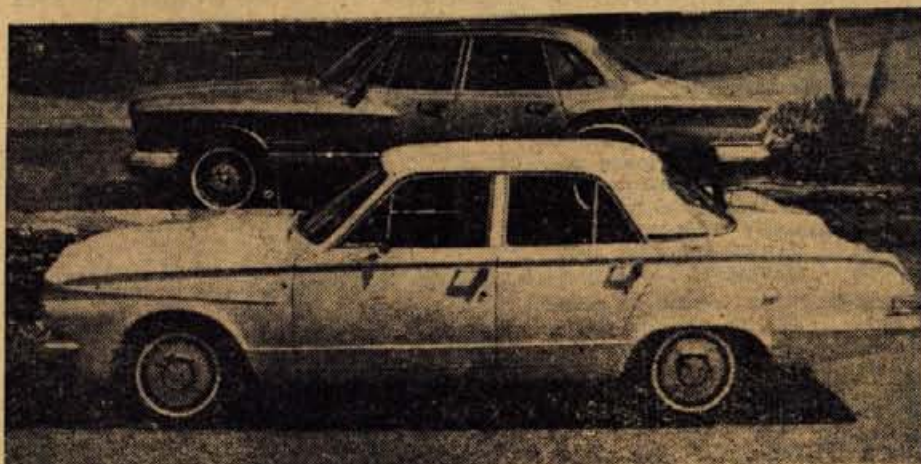
JOZE PODOBNIK

Vhod v kanadski nacionalni park v bližini Banffa. Tukaj je tako kot na državni meji. Vsakemu, ki prinaša s seboj orožje in pse, premoženje zadržijo in odvzamejo. V park ni mogoče priti z orožjem in psi

Z združevanjem ameriških šasij in evropskih karoserij prihajajo do novih stvaritev. Barone je izdelal Chevrolet-Corvaira, ki ga lahko upravljamo leže

Na sliki lahko primerjamo dva ameriška avtomobila. Novi model Plymouthovega Vallanta se je znebil nepotrebne navlake in okrasov zlasti v zadnjem delu

Japonski avtomobili v 90 državah

Ob koncu preteklega stoletja so se začela pojavljati prva japonska motorna vozila. Izdelovale so jih tovarne, ki so se preusmerjale v avtomobilsko panogo od proizvodnje klavirjev, harmonik, pohištva ali od predelovanja plute.

Sedaj več kot dvajset japonskih tovarn proizvaja nekaj sto tisoč motornih vozil letno in 80 različnih tipov. Še pred nekaj leti sta bili imeni Honda in Suziki v Evropi skoraj nepoznani, leta 1959 pa so se pojavila in hitro zaslovela izredno hitra in vzdržljiva motorna kolesa. Od leta 1961 do danes so tovarne omenjenih dveh lastnikov prepričljivo osvojile vsa prva mesta na svetovnih dirkah z motornimi kolesi v kategorijah 350 kubikov.

Ustanovitelj tovarne Honda je bivši avtomobilist, ki je v petdesetih letih iz garaže s petdesetimi delavci ustvaril najbolj znano tovarno motornih koles na svetu. V njej dela 6. tisoč delavcev, ima najbolj sodoben center z okoli 700 prvorazrednih znanstvenikov, enega izmed naj-

modernejših poskusnih in športnih aerodromov na svetu in svoje podružnice v ZDA, Zahodni Nemčiji in v Belgiji. Od proizvodnje na dveh kolesih je Honda prešel na avtomobile in že letos bodo avtomobili z njegovim imenom tekmovali na avtomobilskem svetovnem prvenstvu.

Posebnost so Japonci dosegli pri izdelavi triciklov. Samo šest največjih japonskih tovarn izdelala letno več kot 120 tisoč takih vozil, ki imajo nosilnost do dve toni.

Na zadnji avtomobilski razstavi v Tokiju je bilo 59 modelov domačih potniških avtomobilov dokaz, da je Japonska pripravljena, da svoje lične avtomobile, nižjega in srednjega razreda, ponudi vsemu svetu. Po modernizaciji in racionalizaciji

japonske industrije v prvi polovici lanskega leta so zabeležili 72-odstotni porast izvoza. Avtomobile danes izvažajo v 90 držav! V zadnjih treh letih so odprli tri nove velike tovarne. Najmodernej-

Zakaj hribi potujejo?

Nestabilna področja povzročajo katastrofe in škodo

Vzdolž zožene doline reke Visočice je krenilo dva in pol milijona kubičnih metrov zemlje, ki je zajela rečno korito in povzročila poplavo več vasi. To ni edini primer, da je večji sloj zemeljske površine spremenil svoj položaj, zato se je vredno pomuditi pri vprašanju, kdaj in zakaj zemlja drsi.

Zemlja največkrat drsi po topljenju snega ali po dolgotrajnih nallivih. Največkrat se to dogaja na pobočjih planin, ki so navadno spodkopana s potoki in rekami, isti pojav pa lahko povzročijo

Naprave za kloriranje in destiliranje vode

Sodelavci jugoslovanskega združenja za vzdrževanje strojev in opreme so izdelali nov hidroklorinator – aparat za kloriranje vode. Naprava je izdelana iz plastične mase in jo bo zato, ker je odporna proti kloru, mogoče uporabljati tudi za njegovo ugotavljanje v vodi. Prototip preiskujejo v laboratoriju združenja za vzdrževanje strojev in opreme. Prve raziskave njegovih lastnosti so pokazale dobre rezultate.

Skupina sodelavcev istega združenja je konstruirala še univerzalni aparat za popolno demineralizacijo vode oziroma za mehčanje vode in odstranjevanje škodljivih soli. Ta aparat bo še posebno dobrodošel pri zaščiti dragih medicinskih naprav – destilatorjev, sterilizatorjev, malih kotličev in drugih naprav, ki so podvržene nabiranju kotlovcu. Ta se nabere na notranjih stenah naprav v večjih količinah že po šestih mesecih uporabe, kar preprečuje prenašanje toplote in se zato izgubljajo velike količine energije.

Novi aparat ima zmogljivost 50 do 100 litrov vode na uro, kar popolnoma ustreza potrebam medicinskih ustanov in drugih laboratorijev v industriji. Z njegovo proizvodnjo so začeli v tovarni za izdelavo plastičnih mas »Bukulja« v Beogradu. Ta aparat bo prihranil skupnosti znatna sredstva, saj so se stroški za čiščenje kotlovcu gibali pri posameznih aparatih tudi okoli enega milijona dinarjev.

Zanimivosti

Značilnosti letal Boeing

»Boeing« 707 in 720 so do junija 1962 prepeljala 25 milijonov potnikov na raznih mednarodnih progah. Do sedaj so izdelali 294 takih letal, 172 jih je v službi zračnega prometa in ta so skupaj preletela okoli 965 milijonov kilometrov, kar ustreza 24-tisočkratnemu obkroženju Zemlje. Ta reaktivna letala pristajajo v 135 mestih v 70 državah. V zraku so bila skupaj 137 milijonov ur, v enem samem tednu preletijo skoraj 16 milijonov kilometrov in prepeljejo okoli 200 tisoč potnikov.

Prevoz avtomobilov po morju

Na Norveškem izdelujejo ladjo za prevoz novih avtomobilov. Zmogljivost ladje je okoli 22 tisoč ton in bo največja ladja te kategorije. Splovili jo bodo še letos in bo služila potrebam nemške tovarne Volkswagen. Naenkrat bo lahko prepeljala 1700 manjših potniških avtomobilov. Sedem posebnih oddelkov ladje je razdeljenih s premičnimi stenami, zaradi česar bodo ladjo lahko uporabili tudi za drugačne tovore.

Stroj za polaganje železniških tirov

Skupina moskovskih inženirjev je konstruirala napravo, ki lahko v eni uri položi tristo metrov železniške proge. Stroj je enostavno grajen in točnost polaganja na krivinah ne odstopa več kakor za 1,5 mm.

Stroj ima »robot«, ki sam položi 300 do 350 pragov na uro. To delo izvrši povsem samostojno, po napisanem načrtu.

tudi zemeljska dela. Toda obstajajo tudi tereni, ki polzijo, čeprav niso spodsekani, ker so preveč napojeni s podzemno vodo. Tako je bilo v dolini Visočice, kjer je drsenje zajelo strmo pobočje na dolžini več kot 1200 metrov. V zadnjih desetletjih so prebivalci okoliških vasi zaradi pomanjkanja pašne pretrano izsekavali gozd. Uničili so mnogo dreves, deževje je povzročilo številne hudournike in tako tudi pogoje za drsenje zemlje.

Drsenje lahko traja nekaj ur, več dni ali pa celo več

let. V neki srbski vasi ena izmed hiš že več let drsi z vsemi poslopji in vrtno vred.

Ker se drsenja navadno ne pojavljajo nenadoma, je v glavnem mogoče preprečiti del škode, ki jo drsenja povzročajo. Če bi se pri gradnjah poti, naselij, tovarn, šol in drugih objektov vedno upoštevalo tudi mnenje geologov, bi se mnogim nesrečam lahko izognili. Ocenjeno je, da v naši državi, ki je hribovita in zato podvržena premikom zemljišča, utrpimo zato vsako leto nekaj deset milijard dinarjev.

Po več kot 20 letih spet med svojimi

Ločeni od skupne mize

Petindvajsetletni Ivan Zupan je končno našel sestro Anico in tri brate Marjana, Saša in Dušana — Po petindvajsetletnem bivanju v domovih za sirote brez svojcev je končno našel svoj dom na Bohinjski Beli — S Sašom sta živela skupaj v domu Dobrna pri Celju pa se nista poznala — Z mlajšim bratom Dušanom sta se srečevala na Jesenicah, pa nista vedela, da sta brata

Ivan Zupan ali po domače Silarjev Janez živi na Bohinjski Beli že sedem let. Tjakaj je prišel iz Ljubljane, kjer je obiskoval železničarsko industrijsko šolo. Kot siroto brez staršev in splah brez svojcev, so ga sprejeli pri Silarju na Bohinjski Beli, kamor se je zatekel s sošolcem Silarjevim Tinčkom. Pri Silarjevih so ga sprejeli kot lastnega otroka in tako je mladi Janez po večletnem bivanju v raznih domovih končno našel toplo domače ognjišče. Zaposlil pa se je v železničarski kurilnici na Jesenicah, kamor hodi v službo še danes. Lani si je Janez ustvaril lasten dom, ko se je poročil z Majdo Stare in se naselil pri Bavantovih na Bohinjski Beli.

Po sledovih za izgubljenimi

O starših in svojcih je Janez začel poizvedovati lani. Na občinskem odboru v Ljubljani je zvedel, da je doma v Mostah pri Komendi in da sta oče in mati padla v partizanih, rojstna hiša pa je bila uničena. S poizvedovanji o svoji preteklosti je nadaljeval letos, ko je na priporočilo matičnega urada odšel v Komendo. V Mostah v svojem rojstnem kraju, je poizvedoval pri starejših ljudeh, kako je bilo z usodo njegove družine. Preteklo sredo, 27. marca, je spet odšel v Moste in v neki gostilni našel prve sledove za preživelimi svojci. Povedali so mu, da živi v vasi prijateljica njegove sestre. Prav tam pa je zvedel tudi, da mu živi brat Marjan v Mengšu. Z znanko iz Most sta se takoj odpravila v Mengeš in poiskala hišo, kjer stanuje brat Marjan, star 34 let, po poklicu občinski sluga.

O prvem srečanju z bratom Marjanom mu je Janez pripovedoval še vse pod vtisom dogodka: «Z znanko iz Most, ki mi je kazala pot k bratu, sva prispela pred hišo, kjer je stal srednje visok mož. Ženska je pokazala s prstom nanj in v njem sem spoznal lastno podobo. Povedal sem mu vse, kar sem vedel o sebi in starših in brat me je spo-

znal. Moja radost je bila največja, ko sem iz njegovih ust prvokrat v življenju zvedel, da imam tri brate in sestro. O starših pa je potrdil žalostno vest, ki mi je bila že znana. Zvedel sem tudi, da

Sestra Anica, pri kateri so se pogrešani bratje zadnje nedelje sestali. Petintridesetletna sestra je najstarejši član družine, ki še nikoli ni bila vsa skupaj. V Celju je manjkal brat Dušan, ki je pri vojaki-

je v partizanih padel najstarejši brat.»

Najsrečnejši dan v življenju

Ne morem vam povedati, s kakšnimi občutki sem poslušal Marijana, ko mi je pripovedoval našo zgodovino. Najstarejša od preživelih je sestra Anica, stara 38 let, poročena Kebe, živi pa v Celju. Brat Sašo je po poklicu polkvalificirani varilec v tovarni avtomobilov v Novem mestu. Skoraj neverjetno pa je to, da sem bil vrsto let zaposlen v istem kraju kot moj dve leti mlajši brat Dušan, to je na Jesenicah. Dušan je sedaj pri vojaki v Vranju.

Sreda, 27. marec, je v mojem življenju najsrečnejši dan, saj sem zvedel, da nisem sam na svetu. Po 25 letih, kolikor sem star, sem našel svoje ljudi.»

Brat Marjan, ki ga je v Mengšu našel izgubljeni sin. Po srečanju v Mengšu ni bilo več ovir

Tako mi je pripovedoval Janez. Zanimivo pa je tudi to, da so ostali vsi vedeli drug za drugega, znano jim je bilo tudi, da mora biti nekje še brat Ivan, toda nihče ni vedel, kje je in ali sploh še živi.

V soboto, 30. marca, so se vsi bratje šli v Celju pri sestri Anici, to pot prvokrat z že izgubljenim bratom Ivanom. Zal, pa ni bilo brata Dušana, ki je pri vojaki. Na tem prvem srečanju so skupno razvozlati skrivnosti, ki so bile doslej nerazjasnjene.

Od kmečkega delavca do strojnega ključavničarja

V surovem vojnem letu 1941 je šest otrok ostalo brez očeta, 1943 pa so izgubili še mater. Istega leta je padel v partizanih najstarejši brat. Nekaj časa je za Marijana in Sašo skrbel sestra Anica. Kasneje pa je zbolela za tifusom in je morala v bolnišnico. Otroke so socialne ustanove po vojni razmestile po domovih za vojne sirote. Dušana je družina Celestina iz Podkorena na Gorenškem vzela za svojega, ga izsolala in skrbel zanj, dokler se ni zaposlil v Železarni na Jesenicah.

Janeza je vzel kmet Jože Dežman iz Police pri Grosupljem na Dolenjskem. Ko se je začel zavedati življenja, niti ni vedel, da ni domač. Kmalu pa je občutil trdoto kmečkega življenja, 1947 ga je Rdeči križ poslal v kolonijo v Zirovnico na Gorenjsko.

Vrnil pa se je moral h kmetu na Dolenjsko. Tam pa se ni več počutil dobro, zato je pobegnil in se vrnil v Zirovnico, kjer mu je bilo bolje. Poslal so ga v Stično v internat, od koder ga je kmet Dežman spet zahteval zase. Do tega časa, četravno je bil star že deset let, še ni hodil v šolo. Takoj za tem so ga poslali na šolanje v Dobrno, kjer je dokončal 4 razrede. Menda je bil tam tudi brat Sašo, a nista vedela drug za drugega. Nato je obiskoval šolo v St. Juriju, v Vranskem, Smarju pri Jelšah, kjer je dokončal 3. razred gimnazija. Od tam ga je vodila pot v železničarsko šolo v Ljubljani in nato na Bohinjsko Belo.

Leto starejši, kot je mislil

Na srečanju v Celju pri sestri Anici minulo soboto in nedeljo, 30. in 31. marca, je Janez zvedel, da so ga kot otroka klicali z imenom Ivan in da ni rojen 1938, marveč je prava letnica njegovega rojstva 1937, torej je za leto starejši, kot je mislil. Prav zavoljo teh netočnosti v letnici in v imenu je bilo otežkočeno iskanje za izgubljenem. Sestra kakor bratje in Rdeči križ so ga vsa leta zaman iskali, končno je pa le Janez našel izgubljene brate.

Ko mu je sestra kazala sliko brata Dušana, ki je pri vojaki, je na njej spoznal vse tri svoje prijatelje z Jesenic, o četrtem pa ni vedel ničesar. In prav ta je bil njegov brat Dušan.

JOŽE BOHINC

Prikupen predpasnik, pri velikem čiščenju ali pospravljanju pa verjetno ne bo zadostoval in boste raje oblekle haljo, da vam bo prekrila vso obleko. Pri predpasniku bi poudarila, da ga lahko naredite iz kake stare pisane obleke in snobarvnega blaga.

Surova hrana

Za ohranitev zdravja in sposobnosti sta med drugimi hranilnimi sestavinami nujno potrebna sadje in zelenjava, ki vsebujeta veliko rudninskih snovi in vitaminov. V pozni pomladi in poletju je zelenjave in sadja več, zato si bomo tega takrat še v večjih količinah privoščili. Ne smemo pa pozabljati, da je organizem zlasti spomladaj potreben vitaminov in rudninskih snovi.

Naravni okus surove zelenjave povečuje tudi tek. Zaradi stančnine, ki je v zelenjavi, morajo zobje delati bolj aktivno, kar jim seveda samo koristi. Med žvečenjem izločajo prebavni organi več sokov. Verjetno ste že iz izkušenj opazili, da se surove zelenjave prej najemo kot kuhane, izkoristek snovi je pri surovi dosti večji, kajti pri kuhanju se del snovi uniči. Surovo zelenjavo ni potrebno dosti soliti, ker tako ali tako že vsebuje dovolj rudninskih snovi, pač pa jo moramo vedno skrbno in temeljito očistiti. Kaj hitro se lahko okužimo z različnimi bolezenskimi klicami in dobimo lahko tudi razne črvesne zajedavce. Narezana solata naj ne stoji preveč dolgo, ker se pri tem izgubljajo vitamini. Zelenjavne jedi okrasimo lahko z različnimi zelišči, ki

jih potresemo po njej ali jih zamešamo. Surove zelenjave lahko dopolnimo z beljakovinstvi živili, kot so jajca, razne vrste mesa, sira, ribe. Znale so nam prve solate iz regrata in motovilca. Nikar ne pozabljajmo na por, črno redkev, zeleno, hren in korenje, Spinačo, ki jo zaradi precej visoki cene še ne bomo mogli vključiti v zgodnji spomladanski jedilnik, bomo nudili vsaj otrokom.

Na debelo bomo nastrgale korenček, zeleno, hren in črno redkev. Da bo jed okusnejša, bomo segle po različnih marinadah, ki jih bomo same pripravile. Masčobni dodatki zvišajo kalorično vrednost zelenjave, s tem se pa tudi nekoliko otežkoči prebavo.

Marinada z limono: Limonin sok razredčimo z vodo, dodamo kisle smetane ali jogurta, prav malo soli in do-

Skušajmo ohraniti zdrave živce

Pogosto tarnajo že mladi ljudje, da se preveč hitro razburijo in sklepajo iz tega, da imajo slabe živce. Umirjeno življenje in prijetna okolica bi bila najboljši zdravnik, ker pa si tega ne moremo kar po želji pričarati, skušajmo upoštevati naslednje nasvete:

1. Če vas kaj tare, ne pretiravajte in razsodno pretehtajte, če je res tako hudo. Težav ne nosite v sebi, pač pa se zaupajte človeku, ki je seveda vašega zaupanja vreden. Gotovo vam bo odleglo, ko bosta skupno našla pameten izhod.

2. Če uvidite, da je spor neizogiben, ga skušajte prestaviti na drugi dan, ko boste situacijo dodobra premislili in boste gotovo razsodnejše ravnali.

3. Ko se počutite posebno nesrečne, pojdite v kino ali k prijateljem na obisk. Nekaterim tudi že dober grizljaj prinese boljše razpoloženje.

4. Če ste s sogovornikom prišli v spor, vztrajati pa želite pri svoji trditvi, potem to storite mirno in vljudno. Če pa stvar ni tako važna, raje popustite, saj nasprotnika s tem še najbolj razorožite.

5. Nekateri so jrdno prepričani samo v svoje nadloge in skrbi, ki jih tudi vseprek razlagajo. Verjetno imajo skoraj vsi ljudje določene skrbi, vendar jih mnogi znajo vedro prenašati.

6. Posebno nervozneži si radi naložijo preveč dela naenkrat in potem ničesar ne dokončajo. Posledica pri tem je, da se poslabša njihovo živčno stanje, nezadovoljni so sami s seboj in nervoznost se stopnjuje. Torej iz tega sledi nauk, da se ne loti vsega dela naenkrat, čas si lepo razporedi in pol uspeha je že tu.

7. Do soljudi ne bodimo preveč kritični in ne mislimo vedno, da se ti morajo ravnati tako, kot nam ustreza. Upoštevajmo njihove vrline in sposobnosti in se skušajmo zavdati, da tudi mi nismo brez napak.

Prečlačevavka

S pomočjo tega gospodinjskega pripomočka lahko prečlačimo vse mehkejše vrste jedi, t. j. kuhane krompir, korenje, peso, zelje, skuto in sir.

bro umešano dodamo določeni zelenjavi.

Pikantna marinada: Navadni marinadi dodamo še nekaj pikantnih dodatkov, npr. gorčica, sesekljana v trdo kuhana jajca.

Smetanova ali jogurtova marinada: V četrt litra jogurta zamešamo malo limoninega soka, soli, sesekljane čebule, razna sesekljana zelišča in olja po okusu.

Skutina marinada: Dobro razžvrkljamo en rumenjak, žlico smetane, žlico limoninega soka, malo gorčice, soli, 2-3 žlice olja. Nazadnje dodamo še 10 dkg prečlačene skute.

Prav zanimiva in zdrava mešanica korenčka, zelene in jabolka vam ne bo samo teknila, pač pa je zelo zdrava. Da bo jed okusnejša, bomo dodali eno izmed omenjenih marinad, 30 dkg korenja, 20 dkg zelene (gomolja), 10 dkg jabolka (limonina ali skutina marinada).

Korenček nastrgamo, prav tako jabolka in zeleno. Takoj zmešamo z marinado in postavimo na hladno za četrt ure.

Mali nasveti

Presoljena jed

V presoljeno jed denimo narezanega ali naribanega krompirja ali košček sladkorja. Sladkor damo v jed samo za nekaj sekund, da posrka sol. Presoljeno jed pokrijemo s krpo in nasujemo nanjo nekolkolke moke. Čez nekaj minut tkanino z moko odstranimo.

Usnje

Mokro in blatno usnje no in gumijasto obutev takoj umijemo s čisto vodo in zberemo s suho krpo. Obutev natlačimo s časopisnim papirjem. Čevlje med sušenjem postavimo tako, da se suše tudi podplati, torej na dve ozki poleni. Obutev ne smemo sušiti na vroči peč ali radiatorju, pač pa na suhem, toplim in zračnem prostoru. Osušene čevlje dobro namažemo s kremo za čevlje, ki jo vtremo v usnje in nato jih pa osvetlimo s krtačo in mehko krpo. Gumijasto obutev samo umijemo in nato zberemo s suho krpo.

Ali ste dobra gospodinja?

Naslednji test vam bo povedal, kakšna gospodinja ste, vendar le v primeru, če boste na odgovore povsem pošteno odgovarjali. Za vsak »da« si zapišite 2 točki, za »včasih« 1 točko in za »ne« nič točk.

1. Če ugotovite na kateremkoli gospodinjskem predmetu ali obleki napako ali madež, ga oz. jo takoj odstranite?
2. Ali si takoj, ko dobite denar za gospodinjstvo, naredite razpored, kako ga boste porabili?
3. Si zapišujete gospodinjske izdatke?
4. Radi vidite, da družina vse poje, kar ste skuhali?
5. Raje kupite tisto, kar je trenutno najceneje?
6. Ali imate denar, namenjen za posebne, izredne izdatke, shranjen posebej?
7. Ali hranite denar za razna darila kot novoletna, rojstna že nekaj mesecev prej?
8. Ali se po velikem gospodinjskem čiščenju preoblečete?
9. Premislite, kaj bi se dalo preurediti iz starih oblek?
10. Ali radi večkrat potarnate, koliko imate dela in skrbi?
11. Ali imate radi svoj dom in gospodinjstvo?

Ste si napisali točke? Seštejte in pogledajte! Če imate 19-22 točk, ste prav idealna gospodinja, skorajda preveč natančna.

Pri 13-18 točk ste normalna gospodinja, ki pravzaprav gospodinjstva ravno ne ljubite, vse posle pa zaradi družine, ki vam veliko pomeni, opravite.

Pri 9-12 točkah je stvar malce težavnejša. Vaši družinski vedno godrnjate, da imate preveč dela in da ste ji prava sužnja.

Od 5-8 točk res niste preveč skrbni in vam je urejeno gospodinjstvo deveta briga. Če ste si pa odkrito nabrali 1-4 točke je pametneje, da se lotite drugega dela, ker za gospodinjstvo res niste rojeni.

Moj Hamlet

Piše: Grigorij Kozincev

Nedvomno je eno najzanimivejših del, ki si jih lahko v bližnji prihodnosti obetamo iz sovjetskih ateljejev, »Hamlet« režiserja Grigorija Kozinceva, ki ga poznamo predvsem po »Don Kihotu« (1937). Shakespeareov »Hamlet« je doživel že številne filmske upodobitve, doslej najuspešnejšo v filmu Laurencea Oliviera. Sedaj pa nas je razveselila vest, da pripravlja drugi veliki ljubitelj Shakespeara — sovjetski režiser Grigorij Kozincev novo filmsko verzijo te drame, in sicer v sodelovanju s književnikom — prevajavcem Borisom Pasternakom in komponistom Dmitrijem Soštakovičem. Pričujoči članek o tem svojem delu je Kozincev sicer napisal že pred časom, vendar je še vedno aktualen; zato ga v nekoliko okrnjeni in prirejeni obliki posredujemo.

Nov smisel

Mislím, da se vsaka klasična umetnost s časom spreminja. Za vsako novo generacijo ima klasična umetnost neki nov smisel in mnogo novih pomenov. Danes je »Hamlet« — kakor ga razumemo in občutimo — v mnogih svojih delih moderna tema. Čisto mogoča in dopustna je akademska postavitev igre; toda obenem mislim, da je Shakespeareu treba dati neko novo, individualno interpretacijo. Vsak novi napor vsake generacije ustvari nov aspekt te osebnosti, nov aspekt zgodovine. Zelo cenim film o Hamletu sira Laurencea Oliviera in ob-

čudujem njegovo delo. Toda — kot vsakdo — nosim tudi jaz v srcu svojega lastnega Hamleta. Ta je rezultat okoliščin, v katerih živim.

Beseda »moderno« zame ne pomeni kakšnih oblikovnih trikov. Niso mi všeč postavitve Shakespeara v modernih

Film

kostumih. Mislim, da je mogoče in zaželeno postaviti Shakespeareova dela v elizabetinskih kostumih; toda splošno pojmovanje zgodovi-

ne, duh poezije, duh človečnosti bi morali biti moderni in življenjski za današnje publiko.

Shakespeare je bil genij, ker je globoko prodril v zgodovino in v človeško naravo, ker je doprinesel h globljemu poznavanju človeške narave v vseh časih.

Rad bi, da bi moj film najgloblje spoštoval vsega Shakespeareovega duha. Skušal bom podati splošno občutje, splošno filozofijo poezije, ne bom pa sledil tradicionalni odrski uprizoritvi. Slediti hočem povsem filmski poti.

Prevod v sliko

Mnogi poznavalci Shakespeara so zapisali — in to pravilno — da je bila Shakespeareova koncepcija popolnoma vizualna. In moja naloga je, spremeniti poetsko sliko dela v vizualno. Zame to ni stvar dajanja pravilnega mesta besedi. Prevod te poezije v vizualno vsebino je najtežavnejša naloga pri vsaki postavitvi Shakespeara.

Od začetka devetnajstega stoletja naprej so mnogi ruski pesniki prevajali Shakespeara v ruščino. Zadnji prevod »Hamleta« — in morda najboljši — je delo Borisa Pasternaka. — Ta ... prosti prevod sem tudi vzel za osnovo svojega scenarija.

V Sovjetski zvezi je Shakespeare eden najbolj priljubljenih dramatikov. Preprosto gledališko občinstvo si želi Shakespeara in vsa naša gledališča igrajo »Romeo in Julijo«, »Othello«, »Kralja Leara« in »Hamleta«... Med vojno — med blokado Leningrada je gledališče dajalo predstavo »Kralja Leara«. — Mesto so bombardirali, bile so velike težave za hrano —

Med najpomembnejše filmske dogodke v Sovjetski zvezi šteje snemanje filma »Vojna in mir«, ki ga bo v treh delih zrealiziral v počastitev 150-letnice Borodinske bitke Grigorij Čuhraj (na sliki prizor s snemanja)

in vendar so ljudje hodili gledat »Kralja Leara«. Shakespeare je postal del naše kulture.

Pred časom sem končal knjigo o Shakespeareu, nekakšen esej. Skušal sem prikazati številne aspekte moderne umetnosti, na katere je vplival Shakespeare. Knjiga se imenuje »Naš sodobnik William Shakespeare« (izšla je lani novembra).

Široko platno

Moj film bo za široko platno in v črno-beli tehniki. V »Don Kihotu« sem uporabil barvo, ker sem hotel ujeti kvaliteto, ambient toplega Juga; za »Hamleta« pa hočem mrzle sive tone Severa.

Mimogrede: Soštakovič bo zložil za mojega »Hamleta« novo glasbo. On je komponiral glasbo tudi za nekatere druge moje filme, toda za tega se še posebno zanima. Sodelovati sva začela v ne-

mem obdobju — zložil je glasbo za moj film »Novi Babilon«.

Danes je nemogoče razumeti človeško naravo, ne da bi razumeli vpliv zgodovine. Zato je Shakespeare za nas najpomembnejši dramatik. Puškin je dejal: »Naj bo Puškin vaš učitelj.« Zavedal se je namreč, da je Shakespeareova glavna tema usoda človečnosti v pogojih družbe, ki temelji na nečloveških odnosih...

Zame »Hamlet« kaže odnose med ljudmi v mnogih okvirih: oblasti, vzgoje otrok, vojne, problemov moralnosti in tako dalje... — Ena važnih stvari za sodobno družbo je človek — postavljen v prostor zgodovine — »bližinski posnetek« preskušanj človeka in »splošni posnetek« gibanja zgodovine. Shakespeare odraža vsakdanje življenje, vsakdanja občutja — in obenem celovitost življenja, ki ga mora človek živeti.

FILMSKE ZANIMIVOSTI

LISTINE ZA RAZVEZO

Znani ameriški filmski igralec in pevec Frank Sinatra je dal v nekem ameriškem časopisu oglas, da osebje njegovega udobnega hotela v Las Vegasu prikrbi vsakemu gostu, ki se želi ločiti potrebne listine za zakonsko razvezo. Mesto Las Vegas je znano po velikem številu ločitev. Za potrebne listine hotel zaračuna 50 dolarjev.

HIPNOTIZIRANA IGRAVKA

Ameriška filmska igravka in prijateljica ameriškega igralca Glenn Forda, Linda Christian je v nekem nočnem lokalu poskrbela za zabavo. Ko so jo hipnotizirali, so ji nekega moškega, ki je sedel

za bližnjim oruzjem predstavili za Glenna Forda. Igravka je izjavila: »Ti podgana, ne hodi mi več pred oči, s teboj ne maram imeti več nobenih opravkov.«

»LJUBIM, LJUBIS« italijanskega režiserja Alessandra Blasettija spada v vrsto italijanskih tako imenovanih dokumentarnih filmov s tematiko zabavnega prikazovanja raznih aspektov ljubezni ali bolj erotičke, na ravni nočnih zabavišč. Nekoliko spremenjena izdaja »Evrope ponoči« in »Sveta ponoči«...

»VOJNA SE NADALJUJE«

italijanskega režiserja Leopolda Savone je zanimiva zgodba o skupini beguncev iz italijanskega zapora in o skupini mladih deklet, ki obe skupini z ameriškim padavcem v boju doživita preobrazbo svojih življenjskih nazorov. V filmu igrajo Giovanna Ralli, Jack Palance, Folco Lulli in Sergio Reggiani.

V vodi so se mu roke pa noge sprostile, postale so lahke. Počutil se je dobro in se ni več bal. Na misel so mu prišli očetovi napotki, ki jih je bil sam preizkusil ali zvedel zastran tega lova od starih potapljačev: naj se ne spusti do dna, naj se zadržuje kakih pet ali šest metrov nad njim, samo da lahko vidi gobe; naj se ne pomika proti toku, marveč jo ubira po ovinkih, da se izogne okvaram. Brž ko opazi pred seboj morskega psa, naj se iztegne in obleži ko mrtev. V primeru sile pa naj ga zaplaši in spusti vanj močan meglen sopuh zraka iz zaklopke. Vse to je dodobra pomnil, a ker je bil še nezkušen, se je zdaj kakal kakih petnajst ali dvajset metrov nad dnom, da za vruga ni mogel doseči gob, zdaj se je spet takljal po dnu, vodne skrivnosti in zvijačnosti so ga imele za norca. Ni mogel razločiti, kam nese vodni tok pa niti, od kod izvirja. In samo da je videl morskega psa, pa četudi je bil majhen, je bil kot izgubljen in je brž napravil še večjo neumnost, vlekel je za cevko, da bi ga potegnili gor. Na vso srečo je bila morska pošast majhna in nepopadljiva.

Glede na to, da je bilo v njegovem moštvo precej novincev, je kapitan Andonis zakrmaril ladjo na neposebno globoko mesto — kakih petdeset metrov — kjer ni bilo močne struje. Pa naj tudi malo zasluzi, samo da se novinci privadijo poslu. Morje je bilo brž polno potapljaških zvonov — majhnih potapljaških oblek za plitve vode. Potapljači so bili kot na kakšnem letelu, da bi hkrati našli še kako gobo.

Ni ostajalo več dosti dni lova. Starejši potapljači so godrnjali, da jim dnina ne bo zadosti niti za mastiho. Pa tudi kapitan je bil mnenja, da je bil lov zanj izguba časa. Le čemu si je oskrbel te prekrasne potapljaške obleke, pa menda ne zato, da lovi po lužah?

In obrnili so jo v druge vode, globoke šestdeset do osemdeset metrov bogate z gobami. Toda preden so se spustili, jih je kapitan opomnil:

»Tu doli ni več šale. Vode so globoke in tudi podvodnih struj se ne manjka. Tu se boste, dragi začetniki, pokazali, kako vam delo odseda.«

Saj kapitanu Andonisu se zdalec ni bilo do tega, da bi mu šli potapljači v izgubo. Tudi naprave je imel dobre in lov je obilo plenjal.

Thodoris je bil dobra moč; se je kar videlo, da mu je lov v krvi, potapljal se je dan za dnem globlje, najgloblje od vseh in ostal živ in zdrav. Bil je že kar izkušen lovec. Ni bil seveda še tako uren kakor drugi, starejši, ki jim je ta posel že prišel v meso in kri, vendar je že našel izbrane dobre, velike gobe.

Neki star potapljač, ki je še lovil v družbi z njegovim očetom, je bil ves zaljubljen vanj. Sam je bil že dolgo invalid in ni več spravil nase potapljaške obleke. Kapitan ga je imel s seboj zato, ker je vedel za mesta, bogata gob. Po cele dneve je starec plul z barkico sem pa tja in preiskoval nabrežje. S seboj je jemal tudi Thodorisa, da mu je krmaril, in ga uvajal v skrivnosti svojega poklica: kako najti ugodno mesto in kako naravnati barko, da se ne prekucne. Merila sta globino in jo marno opazovala s posebno optično napravo, da ne bi presegla sto metrov in se ne bi potapljači poškodovali. Fant je spotoma videl veliko prostornih ladij z zajetimi, od sonca ožganimi, širokoplečnimi veslači — na njih rokali si lahko razločili mišice, ki so jim igrali, ko so se sklanjali nad velkanska vesla. Imeli so glave pokrite z robci in oblival jih je od zgočega sonca Bengazija po vsem životu znoj. Razdeljeni so bili v dve moštvi in izmenoma veslali, dokler je trajal lov. Barko so vlekli po vlečni vrvi, da bi jo zajel znova tok in bi hitro izplula na drugo mesto, koder bi se brž razkropili potapljači in začeli loviti na čisto novih mestih. Ko si gledal te veslače, prave zverine, bi dejal, da so oni duša barke, ne pa potapljači, ki jih je sonce komaj videlo in so bili po vrsti malokrvni — večidel celo jetični. Pa vendar veslači ne dobre deleža od lova in je njihova dnina kaj pičla. Kakor hitro se vrnejo na otok, si morajo brž spet poiskati delo — pa naj bo to ribolov ali pa udeležba pri novem lovu za veselje.

Thodoris je bil ves blažen, ko je bil še vedno živ in zdrav in se bo kar lahko brž oženil. Saj mu ne bo treba, da bi se koj vrnil na nov lov za gobami. Pogostoma je mislil na Athi, na nje-

ne kostanjeve oči, na njene zmršene lase s svetlimi, od sonca pozlačenimi prameni, na njeno jedro, lepo grajeno telo, na njene zagorele roke, ki jih je veslanje utrdilo, od katerih je vselej vel slan vonj po morski soli. Samo da se vrne, pa se bo pri prič oženil z njo, saj bo zaslužil kar dobro in se jima ne bo treba beliti glave zastran denarja. Četudi so vsi zatrjevali, da je že ko rojen lovec in pozna do nadvrnosti svojo obrt, se je vendar veselil, da jo bo lahko kmalu opustil. Saj se strahu pred lovom v globinah ni in ni mogel otresti; že dovoljkrat se je namreč znašel pred morskim psom, in če ga je le od daleč opazil, mu je mrzel znoj obli hrbtenico in se mu je stisnilo grlo kakor prvič, ko si je bil nadel potapljaško obleko.

Na jadrnici so ga poklicali. Prišla je njegova ura. Thodoris naj bi zamenjal nekega slabotnega, suhega štiridesetletnika, ki je ves čas pokajševal, že na oko čisto izčrpanega trpina.

»Kako je tam spodaj?« ga je fant pobaral, preden je skrtil glavo pod čelado.

»Gob je dosti, toda tok je močan in voda globoka. Čisto te izčrpa.«

Govor mu je pretrgal silovit kašelj, kakor da mu bo zdaj zdaj izpadel drob. Izpljunil je rožnato rdečo slino in izgubil je v kajuto; nalovljene gobe je pustil kar na krovu.

Ko se je Thodoris potopil, je le s težavo napredoval. Tok je bil v resnici silovit. Trudoma ga je premagoval in pri tem po vsem životu občutil nedopovedljivo težo. Vendar je bil prepričan, da ga bo z ovinki izigral in se ni bal, da bi ga to pokvečilo. Gob je bilo, toda skale so bile velike, strme in spolzke. Moral je biti previden, da bi se mu kje ne zataknila cev ventila.

Lovil je že dobro uro in torba se mu je napolnila. Tedaj je zagledal pred sabo v globini, v neki majhni jami tri ali štiri prav izredne gobe, ki so bile zrasle druga ob drugi. Previdno se jim je približal in jo le ob enem ovinku urezal naravnost, s čimer je pridobil nekaj metrov. Tok je bil tu še močnejši in podvojil je pazljivost. Le še nekaj lučajev ga je ločilo od gob, ko se je prikazal morski pes...

Bil je neznanško velik, z belim trebuhom, končastim gobcem, z velikimi usti spodaj in dolgim repom, s katerim je tolkel krog sebe. Thodoris se je obrnil, da bi ga zgrabil za glavo, in z roko je tipal po ventilu. Volk se je zasukal in ga napadel. Tedaj mu je mladenič spustil močan curek zraka naravnost v žrelo.

Izgubil mu je izpred oči.

Čakal je, da se zrak razprši, in zagledal pošast, ki se mu je z bliskovito hitrostjo znova približevala in ga merila s svojimi malimi, mrzlimi očesi. Spreletela ga je groza. Ne meneč

se za podvodno strujo je planil, da bi se skrtil v kofanji. Zdalci ga je jela vleči k tlom nezadržna teža, vendar se je otrešil in se brž splazil v jamo. Cev ventila je težko udarila ob skalo in čelada se je vsa stresla. Za hip se je ustrašil, da bi se bila utegnila razbiti, in že mu je dozdevoma curnila v usta namesto zraka voda, toda brž se je obvladal pa pomiril. Zdel je ondi negiben in čakal. Potegnil je za vrstico, v znamenje, naj mu pošljejo še več zraka, in čakal na morskega psa, ki je še vedno krožil. Pripravil se je, in ko se mu je ta približal, je na vsem lepem odprl ventil in spustil v zverino nov zračni tok. Naenkrat je bil ves zavrt v zračne mehurje.

Ko se je vodovje zbistrilo, ni opazil ničesar, volk je bil izginil ko kafr. Malo je še počakal, da bi videl, če se ne bo znova prikazal, potlej pa izpullil gobe, jih zadelal v vrečo in se splazil iz votline. Nekaj časa je še lovil. Bil pa je na smrt truden in vreča je bila že zvrhana. Pozvonil je, naj ga potegnejo gor. Roke in noge so mu bile težke ko svince.

Sonce se je bližalo zatonu. Ta čas so zvezlekl še druge potapljaške naprave; iz njih so se polagoma drug za drugim, ko so jih luščili iz svilenh oklepov, prikazali na svetlo potapljači, najprej seveda njihove glave. Vsem so že pohajale moči.

»Hud podvodni tok, a?« se je zanimal kapitan. »Tu ne bo mogoče veliko delati, čeprav je gob dovolj. Predlagal bi, da se pomaknemo naprej... In ti, čemu si zaprosil za zrak?« je vprašal Thodorisa.

»Ah kaj, nič posebnega. Mimo je prineslo morskega volka. In cev mi je tresnila ob neko skalo. Malo jo pogledaj. Menda pa ne bo treba.«

Kapitan Andonis jo je pregledal in odkril udarjeno mesto.

»Glej no, glej. To ti je bil udarec. Celo skrivila se je. In to zelo, kaj nisi opazil? Ko bi se bila prelomila, bi ne bil prišel na vrh. Daj, imej drugič možnost skupaj, steer jo boš izkupil, da bo bolj!«

Neki veslač, ki se je kopal v znoju, se je vzpel na jadrnico in se pošalil:

»Kar pogledaj po vrsti te svoje lovce, same sušične potapljače imas, moj kapitan Andonis. Saj ne morejo niti več stati na nogah.«

»Kar molči!« ga je prestregel kapitan. »Raje bi se poskušil sam spustiti, kaj meniš?«

Fant se je nasmehnil: nak, mene na te li-mance že ne dobiš: korenjaški fantalin je bil ribič, videl je bil že nekaj svojih prijateljev, ki so se vrnili pod domačo streho kot pokveke, in ko se je oženil, se je zaklel, da se ne bo svoj živ dan potopil.

Thodoris se je kar tam na krovu zleknul po dolgem — glavo je bil položil na svezjen vrvi mokre od morske vode. Bil je utrujen, prav na smrt truden. Hotel je zaspati, vendar je počakal, da pride na vrsto za pregled. Saj jih je vsakokrat, ko so prihli spet na palubo, neki star potapljač, ki se ni več spuščal, natančno pregledal, da bi videl, ali niso pohabljeni. Drug za drugim so potapljači legali z obrazom k tlom, in starec jih je z dolgo iglo zbadal po trupu, v hrbtenico, v noge. Če so boleče občutili zbadlaja, je bilo vse v redu.

Našemu junaku so vsakokrat, kadar ga je zbadla igla, zagomazali po životu mravljinici. Saj je že naprej vedel, kam ga bo oni usekal. Najprej v noge, pa rame, potlej v hrbtenico, nato v pas, nazadnje pa v bok. Kaj se je danes oni nekaj sprenevedal? Sree se mu je stisnilo in grlo se mu je zavozilo. Vedel je, da umrtvičeni potapljači ne čutijo uboda. Pa ga je stari zares ubodel ali pa se je samo sprenevedal? Nevzdržen strah se ga je polotil. Saj vendar ni mogoče, da bi ga bilo zadelo. To bi vendar občutil že prej. Hotel se je pošaliti, toda glas mu je drgetal:

»Daj no že, stric Janko, kaj si pozabil? Zbodl mi že rebra!«

Nihče mu ni dal odgovora. Mučen molk je legel nanj ko prekletstvo.

Stari potapljač se pač nikoli ni zmotil. Bil je zanj svet trenutek, ko je razbral, koga je bilo izbralo morje, da poplača dolg za odvzete spužve.

HUDE SANJE

Tisti Jurček je sedel ob topli peči in se nekaj časa učil iz neke knjige. Pravzaprav se ni učil. Le bolj prelistaval je knjige. Zdelo se mu je, da že vse zna, zato je knjige odložil v kot in odšel spat.

Komaj pa je zatisnil oči, že so knjige pred njim oživele. Le kako to, se je Jurčku čudno zdelo, vendar je bilo res. Tiste knjige, ki so bile za Jurčka le popisani listi, tiste knjige so zdaj stale žive pred njim.

Prva je prišepala matematika. Bila je pozabljena, zato se je oprala na palico. Bila je pristržena in hrbet ji je bil ves razparan. Za njo je nekoliko veseleje hodila ke-

mija. Zamazana je bila le zupraj, znotraj pa je bila nepoškodovana. Jurček jo je namreč le malokrat odprl. Tudi zemljepisna knjiga je bila kar cela, le tu in tam so bili na njej madeži od jedi. Jurček se je iz te knjige najraje učil med kosilom, čeprav sta se mamica in očka jezila nanj. Zgodovinske knjige pa Jurček skoraj ni spoznal. Vse liste je imela privihane in umazane platnice pa poččkane, saj je Jurček tako rad kaj zabeležil nanje, da ni pozabil. Tudi fizika je bila poččkana. Jurček jo je imel neznansko rad. To se je poznalo tudi knjigi. Toda, glej pošast! No, kje pa. Le nemška knjiga je prišla. Oprirala se je na palico in iz nje so gledali odtrgani listi. Jurček jih je posebno rad tgal, kadar se je pripravljaj na šolsko nalogo. Dva je prilepil nazaj, ostale pa je izgubil. Za njo se je opotekala še slovenska slovnica. Bila je vsa prepojena s črnolom in popackana. Prišepale so še ostale knjige, se postavile pred

Jurčka in ena izmed njih je vprašala: Zakaj čečkaš po nas? Zakaj nam delaš ostovska ušesa? Zakaj nas polivaš s črnolom? Zakaj... Zakaj... Zakaj???

Knjige so se mu približevale in Jurček je v smrtnem strahu nekaj jeciljal... Ves poten je bil, ko se je nemška vadnica sklonila nadenj in ga zgrabila za ušesa in ga vlekla, vlekla. Jurčku je v glavi brnelo in prebudil se je.

Budilka je zvonila in ga zbudila. V glavi mu je še zvenelo. Prva pot mu je bila do kota, kjer je pustil knjige. Še so bile tam. Bile so razmetane, kakor bi treščilo mednje. Zasmilile so se mu.

Vzel je prihranjen denar in še predno je odšel v šolo, je kupil papir in vse knjige zavil. Sanje so ga izučile. Nikdar več jih ni mučil, zakaj zdelo se mu je, da so žive in da so mu najboljše učiteljice in svetovavke.

Angelica Brankovič,
8. razred osnovne
šole Cerklje

Slon prečka cesto - avtomobil stoji

V Afriki je velik nacionalni park, v njem žive razne živali, od zebre, žiraf pa do ogromnih slonov. Skozi ta nacionalni park vodi tudi zelo lepa avtomobilna cesta. Toda med vožnjo skozi nacionalni park morajo šoferji paziti na razne »pešce« na cesti, ki imajo vedno prednost. To so živali tega parka, ki

**mlada
rast**

prečkajo cesto. Tedaj se morajo vozila ustaviti in počakati, dokler cesta ni prazna. Celo tako strog red vlada na tej cesti, da šoferji ne smejo dati nobenih znamenj s sivnami.

Vse živali v tem nacionalnem parku so namreč zakonito zaščitene, ne sme se jih ubijati, pa tudi ne vznemirjati ali kakorkoli motiti v njihovem življenju.

Deček je rešil letavca

Dvanajstletni Norvežan Britt Somergen se je že od petega leta naprej navduševal za avione. Oče mu je tako moral kupovati igračke - lepe in vitke male avione in edino z njimi se je igral mali Britt.

Minila so leta. Deček je rasel - z njim pa je rasla tudi želja, da bi nekoč postal letavec.

Iznad Brittovega mesta je vsak dan ob določeni uri preletel avion. Malček je vsak dan spremljal s svojimi hrepeničnimi očmi avion, dokler ni izgubil v nebesni modrini.

Tako so tekle nedelje, meseci... in nekega dne je deček zapazil, da avion pušča črn dim. Hitro je izgubljal na višini. Po nekaj trenutkih se je zrušil nad gozdom.

Britt ni izgubil prisebnosti. Pohitel je na mesto nesreče. Na mali jasi, obkroženi z nizkim rastlinjem je deček zagledal avion. Njegovo desno krilo je bilo polomljeno, a del trupa je bil zarit v zemljo. Deček je pritekel do aviona in z veliko težavo izvlekel nezavestnega pilota. Ko ga je privlekel le sto metrov do gozda, je avion eksplodiral. Oblak ognja in dima je objel ostanke. Britt je pilota polival z vodo in tako je prav kmalu prišel k zavesti. Pripeljal je tudi rešilni avto in pilota odpeljal v bolnico.

O dečkovem pogumnem dejanju je pisal ves norveški tisk, pa tudi o tem, da deček kljub avionski nesreči še vedno želi postati samo pilot...

Fantje z zmajem

Muca Metka

Kadar pridem iz šole domov, me na pragu pričakuje Metka. Kdo pa je Metka, boste vprašali? To je moja mala muca. Doma je visoko gorj na Krvavcu. Imela je še dve sestri. Muco z mladiči je oskrbnica koč na Dolgi njeni prinesla v kuhinjo. Brezskrbno so se igrali po koči, skakljali med borovjem in poslušali zvonkanje kravjih zvoncev. Imelj so dobrega prijatelja razumnega psa Čerija. Če mu je oskrbnica ukazala, je prinesel mučkino skledico, da je vanjo nalila mlička. Toda nekega dne je bilo veselja konec. Moja sestra je prišla na obisk v Dolgo njivo. Mucke so ji bile všeč, zato je eno prinesla domov. Takoj smo ji dali ime Metka. Sedaj je že več kot leto dni pri nas. Zelo rada se igra, včasih pa je huda in me opraska z ostrimi kremplji. Vedno si univa tačke in prede v toplem kotu. Taka je naša Metka, moja velika prijateljica.

Jožica Bohinc,
5. razred osn. šole Preddvor

Kako rastejo banane

V trgovinah ste videli grozde banan. In jedli ste te lepe plodove. Toda ali ste že kdaj vprašali, kakšno je bananino »drevo«. No, pa nekoliko besed o bananah.

Največ banan gojijo v Afriki. Banana je tam prav tako običajen sad, kot je na primer pri nas jabolko. Bananinega drevesa ni. Banana je triletna rastlina, ki spada v rod trav. Ima zelo razvejano deblo, korenine in ogromne široke liste.

Baan je več vrst. Največ je rumenih, so pa tudi z ržnato in vijoličasto lupino. En sam grozd banan je lahko dolg do dva metra in ima okoli 300 slastnih plodov, v skupni teži tudi do 50 kilogramov.

Zodilo se je takrat, ko je še Ljubljanka namakala in trgala zelena bregova; ko je bila Ljubljana še zares pravcata dolga vas; ko so pri vstopu v mesto pozdravljale dežela in tujca ruševine, zadnji ostanek prtiličnih in enonadstropnih hišic, žrtve in neme priče umirajočega potresa iz tisoč osemsto petindevdesetega leta; ko Zajčev Prešeren še ni pozdravljaj in bodril hladnega Kranjca; ko se Ljubljancanom tromostovje še v sanjah ni porajalo... Da, takrat se je zgodilo, da se je v valovih razbenele Ljubljance znašlo neboljeno dete, ki bi bilo postalo žrtev razpenjenih valov, če - če ne bi bilo Rolanda, plemenitega novofundlandskega psa in njegovega prijatelja in tovariša Habakuka, belega angorskega muca...

Mlada rast, človek kaj rad krivo sodi! Rek: - Gledata se kot pes in mačka - ne velja vedno. V mojem dnevniku, ki sem ga nešteto prelistaval, stoji zapisano: »Roland in Habakuk sta bila neločljiva tovariša. Čez dan sta polegala pred vrati gospodarjeve trgovine in mimoidoči niso videli nič drugega kot dve lisi: ogromno črno krpo je nudil Rolandov črn kožuh, med njegovimi nogami pa se je razirala bela, snežna

bela lisa. Habakukov dolgodlak, svileni kožušček je dajal belino. Ljudje so postajali pred njegovo belino in večkrat je padla opomba: »Pes in mačka sta in nič sovraštva ni med njima... Nasprotno! Pasje oči govori: »Res je, da se gledava kot pes in mačka, to pa zato, ker sva pač - jaz pes, moj zvesti tovariš pa - maček...

Sožitje

V najinih očeh pa se sicer zrcali sama ljubezen...»

Tudi usodni dan je bilo slišati tako in podobno modrovanje. Habakuku je predsedala obrabljena beseda. Vzpel se je na noge, usločil svoj hrbet, se dobrohotno nasmehnil prijatelju, ki je godrnjal: »Brezdelje ubijaj! Lenoba ni plačilo za nego in skrb in za vse, kar nama nudi plemeniti gospodar!« Habakuk je še dvignil svoj

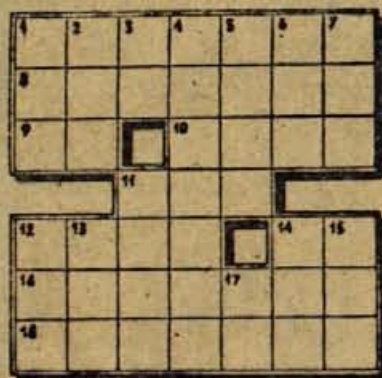
košati rep in že izgubil za hišo. Pa le za hip je zapustil tovariša in že se je strumno postavil pred Rolanda ter ves zasopjen stresel iz sebe: »Roland, reševati je treba! V Ljubljano je padlo dete. Na obeh bregovih modruje množica in bulji v razpenjene valove, valovi pa se med tem igrajo z otrokom... Plemeniti moj tovariš, rešuj in reši!«

Opazoval sem obe živali in se čudil naglici, s katero sta se bližala kraju nesreče. Kot bi trenil, sta se znašla na levem bregu razbenele reke. Dva, tri skoke in že je Roland igraje rezal valove nasilnice in se neverjetno urno približal utopljenčku. Zgrabil ga je s svojimi belimi zobmi in se s tovorom vračal k bregu in tam odložil sladko breme.

Mlada rast, kaj kmalu po srečni vrnitvi sta se med radovedno množico sešla prijatelja in odpetala domov. Sledil sem jima in prisluhnil pogovoru: »Storil sem svojo dolžnost,« je spregovoril Roland. Habakuk pa je s poudarkom odgovoril: »Če tebe ne bi bilo, bi unižujoča voda postala otrokov grob, žrtev pa bi objokovali oče, mati in štirje bratje ter dobra sestra.«

VLZRAVA DERVA

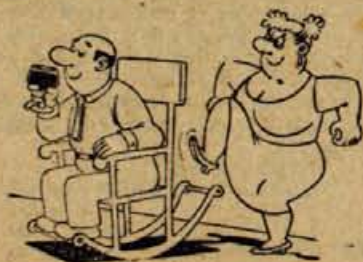
Križanka št. 14

Vodoravno: 1. novc, 8. usedlina, sediment, 9. egipčansko božanstvo, 10. mesto v Indiji pod pogorjem Satpura, 11. eden in drugi, 12. lansk leto, 14. grška črka, 16. majhen ovitek, 18. odlikovanje.

Navpično: 1. zbor, 2. obadva, 3. soglasnik in samoglasnik, 4. največji polotok v Aziji, 5. portugalsko mesto blizu repe Tajo, 6. nekateri, 7. nekdanji poglavar v Rusiji, 11. tamkaj, 12. lomljenje, 13. rimski pozdrav, 14. star ljudski običaj, 15. reka v Rusiji, 17. okrajšava za člen.

Zdravica

— Na zdravje!

Mož in žena

— Govori z menoj kot s starim prijateljem, ki se na njega lahko zaneses in pozabl, da sem tvoja žena.

Nesreča nikoli ne počiva

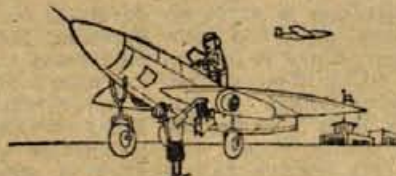

— Janez, Janez, to si me prestrašil! Sem že mislila, da se je zgodila nesreča.

Rešitev križanke št. 13

Vodoravno: 1. kozorog, 7. oteci, 8. zelo, 9. vl, 10. otomana, 12. ri, 13. apel, 14. vneti, 15. galalit.

Brez besed

Po jedi

— Mislim, da nimam tukaj kaj početi. Grem raje v kino.

Ponosna žena

— Zelo sem ponosna na svojega moža. Ni ga dela, ki ga ne bi znal opraviti.

Horoskop

Velja od 6. do 13. aprila

OVEN (21. 3. — 20. 4.) — Zaposlenost z novimi načrti se bo obrestovala; uspeh na poslovnem področju, ki bo zelo razgibano. V ljubezni previdnost, da ne bo neljubih presenečenj, Rahel glavobol. Pričakuj pismo, na katerega takoj odgovori.

BIK (21. 4. — 20. 5.) — Obujaš doživlja minulega tedna tja do petka. Neko srečanje te bo močno vznemirilo. Prijetno kramljanje s starejšo osebo. V družinskem krogu sestavljaš proračun in ga proti svoji volji potrdiš. Skrajna previdnost: ljubosumna oseba ti nastavlja past! Pišeš pisma in telefoniraš.

DVOJKA (21. 5. — 20. 6.) — Pretirana občutljivost ti bo škodovala. Brzdaj se in prilagodi se okoliščinam in ne vdajaj se črnim mislim; z nekoliko vedrine lahko izkoristiš številne ugodne prilike. Ugoden dan sredi. Smola pri igri.

RAK (21. 6. — 22. 7.) — Prvoaprilske potegavščine se ne moreš pozabiti. Razburjenje v službi se poleže. Neki razgovor ti odpre nova obzorja. Nekomu določno poveš svoje mnenje. Družinski nesporazum prehodnega značaja.

LEV (23. 7. — 22. 8.) — Razburjenje minulega tedna se poleže v tork, ko bo zadoščeno tvojemu hrepenenju. Nekdo ti neopazno dvori in ga žališ z ignoranco. Pazi na oči, sicer z zdravjem vse dobro, razen prehodnega glavobola. Pismo.

DEVICA (23. 8. — 22. 9.) — Neka špekulacija ti ne bo popolnoma uspela, če se pravočasno ne izpoveš. Krivda za neki spodrsilaj je v večji meri na tvojem hrbtu, čeprav se je ne zavedaš. Nekam se zagledaš, pa ti srce začne močneje biti. Pazi pri obljubljanju, da si ne nakoplješ preveč obveznosti.

TEHTNICA (23. 9. — 22. 10.) — V neki negotovi zadevi skrajna previdnost, tako z besedami kot z dejanji. Ne dvomi v čustva osebe, ki ti je zelo pri srcu. Neko priliko izkoristiš v svojo korist. Razmišljanje o dilemi doseže viške.

SKORPIJON (23. 10. — 22. 11.) — Tvoji načrti bodo predmet ostrih kritik, ki jih bo treba temeljito braniti, nikakor pa obupati. Razumarstvo je za ljubezen preveč hladno. Obisk te preseneti.

STRELEC (23. 11. — 22. 12.) — Ne računaj samo z obljubami, ker se ti laže dajo, kot držijo, kar velja tudi za tvoje. Draga oseba te z nečim preseneti, da boš v silni za dragi.

KOZOROG (23. 12. — 20. 1.) — Zaradi družbenih obveznosti bo nekoliko trpelo poslovno delo, zaradi priložnostnih spomladanskih del pa družinske in ljubezenske obveznosti.

VODNAR (21. 1. — 19. 2.) — Različni vplivi ti ne dopuščajo vedrega razpoloženja, ki bi tudi stike s tvojim okoljem. Ne bo škodovalo, če zamidiš kdaj pa kdaj samo na eno oko, kakaj včasih je treba upoštevati, da nihče ni popoln in da je prizanesljivost potrebna. Nekdo pričakuje izpolnitve obljube dane v slabem trenutku.

RIBI (20. 2. — 20. 3.) — Pestrim in živahnim dogodkom bo sledila kratkotrajna mučna osamljenost, iz katere te reši znana oseba, ki goji neopazno globoko ljubezen do tebe. Finančna stiska se naloža

Bitka na Volgi

svojih izkušnjah glede koncentrirane hrane, kar naj bi rešilo obkoljeno šestto armado.

Pod vplivom ruske ofenzive je že itak obupno stanje v obkoljeni armadi prešlo v popoln nered. Stotnik razbite nemške divizije je zbral 150 mož, ki so se jim pridružili ranjeni in bolniki in s to četo je stotnik poskusil presekat goste

ruske linije. Pred ruskimi strojnimi vojskami so obležali vsi do zadnjega moža. Dne 15. januarja zarana je opazil štabni častnik neke komande v bližini svojega zatočišča kolono desetih tovornjakov, ki so stali tiho, noben motor ni deloval. Stopil je k prvemu tovornjaku, da bi povprašal, kam nameravajo. Za volanom je sedel šofer in se ni ganil, poleg njega podčastnik brez znaka življenja, zadaj na tovornjaku na gosto ranjencev in tako na vseh desetih tovornjakih — vse mrtvo, zmrazjeno.

15. januarja je poslal Paulus svojega ordonančnega častnika k Hitlerju, da bi mu sporočil, da je 6. armada izguščena, če takoj ne pride rešitev. Hitler je na dolgo in široko razlagal častniku svoje načrte za leto 1943, nato ga je odslovil z naročilom, naj lepo pozdravi Paulusa in mu zagotovi, da bo Führer storil vse, da ga reši. — Tega dne so Rdečearmejeci zasedli letališče Pitomnik in s tem uničili še zadnjo možno zvezo z zaledjem. Ostalo je sicer še dvoje manjših letališč v bližini Volgograda, toda obe sta bili nespособni za večji promet. Razen tega pa so ruska letala obe letališči

neprestano bombardirala. Ranjenci so ležali po razbitih hišah, kletih, zakloniščih brez hrane, brez pomoči. Smrt je kosila s polnimi zamahi in naglo. Temperatura je padla pod —30 stopinj C.

19. januarja se je pri Paulusu javil major, da bi se informiral o preskrbi po zračni poti. — Ne mislite več na to, — mu je odvrnil Paulus, — govorite že z mrtvimi ljudmi. Letalstvo nas je pustilo na cedilu. — Toda Paulus se je motil. Letalstvo je poskusilo vse, kar je bilo v človeških močeh. Rusi so za časa bitke na Volgi sestrelili nad 500 nemških letal.

21. januarja so z letališča Gumrak odletela zadnja letala, ruska artiljerija je bila po njih z vsó silo. Na letališču so se odigravale strahotne scene. Ranjenci so na gosto oblegali letala, plezali na nosilne ploskve, padali z njih ter izdihali pred nogami ostalih, ki so v blaznem strahu tišali k letalom. Poleg odhajajočega letala je tekel romunski stotnik, ponujal za vkrcaje zlatnike, kolikor jih je mogel nositi v obeh rokah... Pograbil ga je propeler in ga razmesaril.